

FINANSTIDNINGEN

ONSDAG 27 SEPTEMBER 2000

Vattenkanoner är inga argument

FRÅGA INTE HUR, MEN I SENASTE NUMRET av tidskriften Geology har professor Roger Hooke räknat ut att människan är den mäktigaste naturkraften. Vi flyttar runt på 37 miljarder ton jordskorpematerial varje år, medan de eroderande naturkrafterna (vind och vatten med flera) bara mäter med 31 miljarder ton.

Den mänskliga omflyttningen av sten och jord är inte planlös. Det är husbyggen, råvaruutvinning, infrastrukturinvesteringar och jordbruk. Ommöbleringen av 37 miljarder ton har varit med och bidragit till dagens gigantiska möjligheter. Världen har blivit en bättre plats att leva på för de allra flesta.

Världsomspännande handel, teknologiska landvinningar, utbildning och rättsstatens, demokratis och den ekonomiska frihetens utbredning har samverkat för att öka välståndet.

Men trots de gigantiska möjligheterna är det ändå hoten som upptar mycket av intresset. Det gäller erosionen, oavsett vilka krafter eller syften som driver den, och det gäller världens ekonomiska omdaning. Utvecklingen är inget nollsummespel där någon måste få det sämre för att andra ska få det bättre. Men fattigdom kan fördras så länge den delas av många. När allt fler tar sig ur den blir den plötsligt mera svåruthärdlig. Och det är lätt att identifiera grupper som känner oro, utanförskap eller sina särintressen hotade.

I går startade dagarna av stormtören i Prag, för FN-organet Internationella valutafonden och för Världsbanken.

VID DET SENASTE ÅRETS KRAVALLER vid liknande evenemang i Seattle, Davos, Washington, London och Melbourne har dramaturgin varit tydlig. David mot Goliat. De många, små och ilska mot världens maktbärande och deras torpeder. Vi vet att tumultet är organiserat, men ändå finns det språngräddningar i bilderna av hukande demonstranter som talar om polisvåld, att de vill alla väl och inte en fluga för när.

Och mycket riktigt var scenen satt även i Prag. Poliser, pansarfordon och vattenkanoner. Och en internationell främlingslegion av kravallutrustade aktivister av alla möjliga olika sorter. Men legionerna har ingen legitimitet. De som de talar för har inte bett om det. De svaga skulle i stället vara de första offren för isolationism.

I går skrev också ett drygt dussin frihandelsförespråkare med brokig politisk bakgrund på Dagens Nyheters debattista på temat "motattack", i direkt polemik mot antiglobaliseringsrörelsen och en av dess grenar (Attac). De startar ett nätverk för upplysningsarbete om "öppenhetens värde och slutenhetens faror". Hundratala andra har redan skrivit på. Det behövs verkligen. Debatten om frihandeln kan bara vinnas om antiglobalisterna får en motståndare i sin egen viktclass. Vattenkanoner är inga argument. Det behövs opinionsbildning.

DET HÄR SKULLE EGENTLIGEN ha handlat om bostadsminister Lars-Erik Lövdén. Han har som hedersgäst besökt en konferens med allmännyttiga

SABO och i tacktalet berättat en historia om att Mats Hulth skulle ha varit ute och joggat. Inget konstigt med det (Jo, kanske lite, förresten) förutom att Hulth endast skulle ha varit iförd kondom.

Lövdén tyckte historien var rolig, många åhörare gjorde det inte. Alla, inklusive Hulth själv, är överens om att historien är osann. Och allt berodde på Bosse Parnevik.

Parnevik hade nämligen underhållit innan Lövdén kände behovet av att göra det, och Lövdén ville berätta en historia "som var så låg som hans".

Mats Hulth har alltså inte joggat iklädd kondom och att bostadsministern ändå tyckte det var kul att säga det var Bosse Parneviks fel.

Läs den meningen igen och ni förstår varför denna text inte kan handla om Lövdén.

Det går bra för Sverige. Men mitt i det växande välståndet finns öar av desperation. En sådan ö är de politiska skribenternas. Till och med under krisären fanns det ministrar att förlöjliga. Men nu: Bosse Ringholm. Björn Rosengren. Mona Sahlin. Kjell Larsson. Marga-

reta Winberg. Maj-Inger Klingwall. Och Lars-Erik Lövdén. På post efter post stjal makten brödet ur munnen på politiska satiriker. De svettas framför sina skärmar, bara för att tvingas konstatera: det finns inget att tillägga.

En hel yrkeskår är på väg att utplånas under tortyrliknande former. Genèvekonventionen, FN-stadgan, åberopa vad som helst. Bara något görs. Bara de drabbade kan befrias från den viskande förbannelsen:

"Inget att tillägga...inget att tillägga...inget att tillägga..."

JOHAN HAKELIUS

johan.hakelius@fti.se 08-506 245 75

"Antiglobalisterna behöver en motståndare i sin egen viktclass."

Schweiz förblir öppet

Folkinitiativ torskade efter lång betänketid

SIGNERAT

I helgen sade schweizerna i en folkomröstning nej till ett förslag som skulle satt en högsta utlänningskvot för landet. Det var inte första gången. Och inte sista.

Ogenerad härväxt.

Schweiz federala invandrarminister Ruth Metzeler sade sig mycket nöjd då hon tog plats på podiet i parlamentshuset i Bern sent på söndag eftermiddag för att hålla presskonferens. Schweiz politiska etablissemang fruktade att landets internationella anseende skulle få en ny knäck, innan det ännu hämtat sig från avslöjandet om naziguld och judiska bankkonton, men resultatet från folkomröstningen om förslaget att lägga tak på utlänningskvoten i Schweiz visade på en överväldigande majoritet mot förslaget, 63 procent nej mot 37 procent ja.

Förslagsställarna ville begränsa andelen utlänningar i Schweiz till 18 procent, att jämföra med dagens cirka 20 procent. Förslaget avvisades inte bara med en övertygande genomsnittlig majoritet i hela landet. Majoriteten i varje enskild kanton röstade också nej, till och med i de konservativa, tysktalande och katolska landsbygds-kantonerna i landets centrala delar där misstänksamheten mot allt som rör sig bortom nästa bergskam är nedärvd sedan medeltiden.

DETTA SÅ KALLADE FOLKINITIATIV – ett medborgarinitierat lagförslag – väcktes av den före detta racerföraren Philipp Müller i kantonen Argau och samlade utan större problem de 100 000 namnunderskrifter som krävs för att ett folkinitiativ ska resultera i nationell folkomröstning. Främlingsfientlighet har alltid varit en gångbar politisk fråga i Schweiz.

Det beror inte på att schweizare är mer främlingsavvisande än andra. Snarare sammanhänger det med att Schweiz alltid varit en till-

flyktsort för folk som av en eller annan anledning känt sig illa behandlade i hemlandet. I slutet av 1800-talet sökte Strindberg sin tillflykt till Schweiz. Tjugo år senare fick Lenin en fristad här. På 70-talet samlades svenska skatteflyktingar här och under 90-talet har stora skaror flyktingar från ex-jugoslavien sökt asyl i Schweiz.

Den balkanska flyktingströmmen, som dessutom råkat sammanfalla med en period av usel ekonomisk utveckling och en för schweiziska förhållanden rekordhög arbetslöshet, utgör den utlösande faktorn bakom det förslag som röstades ned i söndags.

Söker man större mönster och vidare orsakssamband är det frestande att sammankoppla det schweiziska folkinitiativet med växande främlingsfientlighet på andra håll. Det vore dock fel.

SÖNDAGENS OMRÖSTNING INGÅR i ett schweiziskt historiskt mönster snarare än i en internationell trend. Främlingsfientliga lagförslag är en schweizisk nationalsport. Sedan 1965 har det väckts sammanlagt sju folkinitiativ med syfte att begränsa andelen utlänningar i Schweiz.

För varje gång har den föreslagna utlänningskvoten vidgats något från 10 procent 1965 till 18 procent nu senast. Till mönstret hör också att samtliga sju initiativ röstats ned med bred majoritet.

Med mycket stor säkerhet går det alltså att förutsäga att det kommer att hållas en ny folkomröstning om andelen utlänningar i Schweiz inom de närmaste tio åren samt att den kommer att slu-

ta med att de främlingsfientliga krafterna förlorar. Förklaringarna till det är flera.

I högtidliga nationella sammanhang talar man gärna om landets humanistiska traditioner från Albert Schweitzer och framåt. En mindre högtidlig förklaring säger att schweizarna är ett pragmatiskt och ekonomiskt sinnat folk som inser att landet skulle vara fattigare utan invandrare.

DE FÖR FRÄMLINGSFIENTLIGHET och populism beryktade företagarna och politikern Christoph Blocher stödde till exempel inte söndagens förslag.

Ytterligare en förklaring handlar om den långa tid som hinner förflyta mellan att folkinitiativprocessen dras igång och själva omröstningen. Då söndagens nedröstade förslag väcktes 1995 var arbetslösheten drygt fem procent. I dag råder det brist på arbetskraft i Schweiz. Sensmoral: De bästa politiska besluten fattas långsamt!

AXEL ODELBERG

axel.odelberg@telia.com 08-506 245 00

FINANSTIDNINGEN

INGÅR I MODERN TIMES GROUP

LÄSARSERVICE DYGNET RUNT

Beställning 08-506 245 60

Utebliven tidning 08-506 245 60

Fax 08-506 245 62

E-post dist@fti.se

VÄXEL

08-506 245 00

FAX

08-14 99 30

POSTADRESS

Box 70347, 107 23 Stockholm

BESÖKSADRESS

Kungsgatan 18, 4 tr

REDAKTIONEN

E-post redaktion@fti.se

Fax 08-14 99 30

ANNONSER

Telefon 08-506 245 80

Fax 08-506 245 81

CHEFREDAKTÖR/ANSVARIG UTGIVARE

Per Lundegård 08-506 245 00

CHEFREDAKTÖR/OPINION OCH KULTUR

Johan Hakelius 08-506 245 00

VERKSTÄLLANDE DIREKTÖR

Anders Nilsson 08-506 245 00

UTGIVARE

Finanstidningen AB, ett företag i Modern Times Group, MTG AB

PRENUMERATIONSPRISER

Helår 2 443 kr (inkl moms 2 590 kr)

Halvår 1 268 kr (inkl moms 1 450 kr)

Kvartal 745 kr (inkl moms 790 kr)

Månad 250 kr (inkl moms 265 kr)

Postgiro: 92 03 03-5

Bankgiro: 5470-1016

WEBBSIDA OCH TEXTARKIV

Finanstidningen finns tillgänglig på internetadressen www.fti.se

Förbehåll mot elektronisk lagring och publicering måste göras av skribenten.

Detta medges normalt inte. För obestämd material ansvarar ej.

FINANSTIDNINGENS RÄCKVIDD

173 000 LÄSARE

FINANSTIDNINGEN

ISSN-1102-882X

K.V.P. PRESS AB

VÄSTERÅS 2000